SLOVENEC.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman velja: Za celo leto predplačan **15 gld.**, za pol leta **8 gld.**, za četrt leta **4 gld.**, za en mesec **1 gld. 40 kr.**
V administraciji prejeman veljá: Za celo leto **12 gld.**, za pol leta **6 gld.**, za četrt leta **3 gld.**, za en mesec **1 gld.** V Ljubljani na dom pošiljan veljá **1 gld. 20 kr.** več na leto.
Posamezne številke veljajo **7 kr.**
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljà tristopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr. če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanji se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2.
Izhaja vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, ob ½6. uri popoludne.

Štev. 51. V Ljubljani, v petek 2. marca 1888. **Letnik XVI.**

Vabilo na naročbo.

„SLOVENEC“,
edini katoliško-konservativni slovenski dnevnik

veljá za Ljubljano pri opravništvu ali v „Katol. Bukvarni“ prejeman:

Za celo leto predplačan	12	gl.
„ pol leta	6	„
„ četrt leta	3	„
„ jeden mesec . . .	1	„

Za pošiljanje na dom se računi 10 kr. več na mesec.

Po pošti prejeman za vse avstrijske dežele pa veljá:

Za celo leto predplačan	15 gl.	—	kr.
„ pol leta	8 „	—	„
„ četrt leta . . .	4 „	—	„
„ jeden mesec . . .	1 „	40	„

Opravnitšvo „Slovenca“.

Učitelji slovenski, pozor!

(Dalje.)

Prečitavši načrt šolske postave vskliknil sem sam pri sebi: kaj, nič drugega ne zahteva ta načrt? To je kaj tacega, kar je vsak kristijan pri sv. krstu obljubil, da hoče krščanski živeti in cerkev spoštovati. Kdo bi se bil nadejal, da bode kaj tacega moglo provzročiti tak vihar. Brez koristi pa ne bode ta vihar, zrak se bode sčistil, duhovi se bodo ločili, ti apostoli brezverske šole bodo prisilili tudi katolike, da se bodo morali odločiti, recimo kar naravnost, za vero ali nevero, za krščanstvo ali novodôbno paganstvo, naj se že imenuje verska unemarnost ali lažiliberalizem. Ti slavospevi na brezversko šolo, ta strah pred verskim vplivom na šolstvo nam prav pred oči stavi potrebo verske šole tudi v naši deželi, kjer je bilo v marsičem bolje, kakor drugje. Ali zakaj je bilo bolje? Ob kratkem rečeno: Okoliščine so močnejše, kakor postave; šolske oblasti so tudi postavo po okoliščinah izpeljale, ker dostikrat se je pokazalo, da je ni mogoče po črki spolnovati. Ali načela imajo svoje posledice, kar danes ni, more jutri priti; narodna večina v kranjskem deželnem zboru ni za večne čase zavarovana.

Kdo pa je ta „Landes-Lehrerverein“, ki tako oblastno postopa v imenu kranjskega učiteljstva in pohujšanje trosi po deželi? Nam se dozdeva, da so po večem vojskovodje brez armade, sicer so na odličnih učiteljskih mestih in zaradi tega njih vzgled toliko slabeje vpliva. Ako na učiteljišči tak duh vlada, kakor se to kaže v resoluciji zoper versko šolo in v pozivu do učiteljev, ne morejo iz učiteljišča prihajati drugačni gojenci, kakor unemarni (indiferentni) v verskih stvareh. Prišedši v službo med verno ljudstvo, vidijo, da je svet ves drugačen, kakor so si ga predstavljali, nezadovoljni so, ker mislijo, da so zgrešili svoj poklic in so za kaj boljšega sposobni, kakor za skromni učiteljski stan, ali postanejo pravi oportunisti, ki so vse drugo, le značajni možje ne. „Izjeme pravilo potrjujejo“.

Tukaj nikakor ne mislim dotakniti se osebe gospoda ravnatelja, profesorjev in učiteljev povprek, kajti oni ne morejo vsemu kaj, tudi se ne dotikujem profesorske časti ali dostojnosti, ali njih učiteljske sposobnosti; imam v mislih le to, kar se javno bere v izjavah tega „Vereina“, to je predmet našega razgovora in o tem, kar ves svet govorí ali bere, smemo tudi tukaj o tej priliki govoriti, ko gré za versko šolo.

„Landes-Lehrerverein“ in njegovo glasilo je tem predrznejši, čim veči je razdor v slovenskem taboru. Najlepše mu je pšenica cvetela, ko so se od l. 1872. naprej Staro- in Mladoslovenci med sabo rovali; takrat jih je zasmehovaje ločilo v Slovence, ki se ob petkih mesnih jedí zdržé, in v iste, ki vživajo ob takih dnevih mesne jedí. Mladoslovenci uvidevši razdejanje v domačem taboru, ki so ga provzročili, ustavili so pogubonosno delovanje, združili se s Staroslovenci in jeli napadati skupnega neprijatelja. Odsihmal so se odvračali tudi kranjski učitelji bolj in bolj od „Landes-Lehrervereina“ in so pristopali k slovenskemu učiteljskemu društvu. Toda Nemci, pravi ali ponarejeni, so vstrajni, ne ujedajo se med seboj, v najnovejšem časi so dobili pomoč pri učiteljih na „Schulvereinski“ šoli, in njih eden, kakor beremo, protestant Uhl, je nasvetoval resolucijo zoper versko šolo, ki je tako veselje vzbudila v Izraelu in ki jo sedaj odločno za svojo smatrajo. Prebrisani in premeteni skoz in skoz računajo na razdor med kranjskimi učitelji, ki so največ Slovenci in katerih je mnogo pri učiteljskem društvu, tù se mislijo okoristiti z omahljivostjo nekaterih učiteljev, posebno sedaj, ko je „Slov. Narod“ vstopil v vrsto nasprotnikov verske šole.

V očigled temu nam je presoditi tisto „Poslano“ v „Slov. Narodu“ od ponedeljka dné 27. februarija št. 47, ako to ni kukavično jajce, prinešeno v slovensko gnjezdo. Tam praša več udov „Slovenskega učiteljskega društva“ iz kranjskega (?) okraja, misli li slavni odbor „Slovenskega učiteljskega društva“ poslati peticijo na državni zbor, naj se Liechtensteinov predlog odkloni? Ali ne misli voditi protiagitacije med „Slovenskim učiteljskim društvom?“ Torej pravi bojni klic, učitelji ganite se! Predno to stvar dalje razpravljam, dovoljujem si vprašati, kdo so tisti hrabri učitelji, ki vzdigujejo prapor in druge na boj kličejo? Naj se pokažejo in stopijo v javnost in naj razložé, kake zasluge so si že pridobili za učiteljski stan, potem — no potem jih bodo nevedneži, ki si ne znajo sami pomagati, že poslušali in jim ubogali. Tudi jaz sem ud „Slovenskega učiteljskega društva“, pravila sem l. 1874 sestavil in zboru predložil, torej mislim, da tudi smem o tej stvari govoriti in stanje razložiti. Povem pa, da pišem sam iz svojega nagiba in me ni nihče pooblastil. Odbor učiteljskega društva bode že sam odgovoril, ako se mu bode potrebno zdelo odgovarjati na taka vsakorečna vprašanja in se vtakniti v to kočljivo stvar. Ko so se učitelji leta 1870 navduševali za nove šolske postave, človek jim ni mogel toliko zameriti, ker vsakdo si rad stanje poboljša. Ali kaj hočemo sedaj reči o učiteljih, ko jim nihče ne jemlje pravic, katere jim država zagotovlja v pravnih razmerah, ko ostane državno nadzorstvo in ima cerkev le sonadzorstvo pri šolah, ko se sedaj vzdigujejo zoper načrt nove šolske postave, ki zagotavlja to, kar se samo ob sebi razume v katoliški šoli pri katoliških otrocih, katere poučuje katoliški učenik. Druzega nič, nego, da so zapustili versko stališče, da v en rog trobijo z nasprotniki cerkve in „države“. Povdarjam besedo „države“.

LISTEK.

„Jezičnik“ v slovenskem slovstvu
ob njegovi petindvajsetletnici.

(Predaval v Katoliški družbi A. Kalan.)

(Dalje.)

3. V VI., VII. in VIII. zvezku nam podaja mnogo staroslovenskih besed, o katerih je želeti, da se oživé tudi v novoslovenščini. Dozdaj se je boril in prepiral „Jezičnik“ z jezikom brez jeze v marsikaterih književnih oblikah, pomenljivih besedah, občnih in posebnih imenih pa tudi v drugih rečeh slovenskih in slovanskih. Kazal je zlasti, kako naj se množi in olikuje novoslovenščina. Prva in prava hčerka veličastne staroslovenščine ima prva, je dejal, pravico do premoženja svoje matere. To premoženje pa se hrani nekako v veljavni knjigi: „Lexicon palaeslovenico-graeco-latinum“, katero je l. 1862 do 1865 na svitlobo dal prvi staroslovenski jezikoslovec Fr. Miklosich. Po tem slovstvenem hramu je rad stikal „Jezičnik“. Res, da so v njem besede, ki so popolnoma ostarele ali celó zamrle; pa so tudi take, ki se dajo še oživiti in pomladiti, krepke v korenikah, lepe v končnicah, temne nekoliko ali malo navadne, ki se pa dajo pojasniti ter pripraviti zopet v občno književno rabo. Koliko pridobi po tem jezik naš slovenski! Ker se pa ta staroslovenski slovar nahaja le v malokaterih knjigah, torej sem leta 1868 jel kar po njem popisovati besede, kakor so se jih prijemale mi oči, razun tistih, ki so dokaj razložene že v prejšnjih letnikih. Prav bi bilo, ko bi bil koj opustil obliko po razgovorih; pa — bodisi oblika katerakoli, da ima le novi „Jezičnik“ mnogo v sebi, morebiti več, kakor bi si človek mislil na prvi pogled. Ravnal sem se v pisavi največ po virih; torej se kaže tù in tam nekaka razlika.

Čim dalje sem prebiral in preiskaval po omenjenem staroslovenskem hramu, tem bolje sem spoznaval, kolik zaklad tiči v njem, kako olikan in bogat je jezik slovenski in kako zelo se pregrešajo oni, kateri mu očitajo, da je še neolikan in siromak. Je neolikan, je, in siromak — v njihovih glavah, da ne rečem — buticah! Vi pa, mladi učenci in blagi rojaki moji! radi berite in preiskujte stare njegove spominke, pridno prebirajte mlado slovstvo njegovo ter vadite se marljivo jezika slovenskega, in

Jasno ko struna bo pel, zvonu enako donel,
Pričal vašo modrost na desno, na levo narodom.

Tako nam „Jezičnik“ (Cf. VI. in VIII. zvezek, uvod) sam naznanja, kakošen namen je imel s temi tremi letniki; da bi širje kroge soznanil saj z lepšimi in bolj rabljivimi besedami, brskal je po Miklosichevem slovarju staroslovenskem, ki je znan in pristopen le malo komu. Žal, da so tudi ti letniki „Jezičnikovi“ tako redki.

Prebirajoč v teh treh zvezkih na 137 straneh zbrane in pojasnjene besede staroslovenske, opazil sem z veseljem, da je že mnogo onih besed v zadnjih dvajsetih letih oživelo v novi slovenščini, da se je ž njimi pomnožil zaklad živega našega jezika; mnogo je bilo tudi še skritih med narodom, katere so nam uveli marljivi slovstveniki v književno rabo.

To je kratek pregled prvih osmerih letnikov „Jezičnikovih“, ki nam pojasni namen in pomen teh letnikov. Ta prvi del je razen V. zvezka bolj slovniške in leksikalne važnosti, posebno za ono dôbo,

Vsak pravi Avstrijec mora želeti močno Avstrijo, a ta je mogočna le na verski podlagi.

Kaj je storilo prusko armado tako močno, tako slavobitno v vojski? Kaj govori cesar Viljem, kaj pravi Bismarck? Še celó ljudje, ki niso sami imeli vere, spoznali so, koliko moč ima vera do srca ljudi, in kaj stori človeka, da je pripravljen v časi potrebe darovati kri in življenje. Gospodje učitelji, ki poznate zgodovino, le berite v življenji Friderika II., znanega brezverca in prijatelja Voltêrju, kako je on, bistroumni vladar, spoznal, koliko moč ima vera, ker je po porazu pri Kolinu zapovedal opuščene molitve po taborih opravljati, vojaškim duhovnikom pa je zapovedal, naj svaré vojake in napeljujejo k verskim vajam. Berite dalje v zgodovini avstrijski, videli in spoznali boste, da je avstrijska armada takrat bila najsrečnejša, kedar so ji zapovedovali vojskovodje, ki so sami vero imeli, pa tudi vojakom lep vzgled dajali; berite le življenje slavnega princa Evgenija, generala Laudona pod Belimgradom in poslednjič dejanje Radecky-ja v laški vojski. Kako more vendar kdo trditi, da je verska šola Avstriji v pogubo, ker nas vendar vsakdanje življenje in zgodovina vseh časov uči, da je vera za vse dobra in nikjer nič ne pokazi.

Ako se tudi sedaj odkloni kneza Liechtensteina predlog, zaradi tega verska šola ne bode zbrisana z dnevnega reda, danes ali jutri bode stvar prišla kot vladni predlog pred državni zbor, ali tačas morda ne bode tako ugodna posameznim deželam. Koliko je že premenil dr. plem. Stremayr, koliko Konrad-Eybesfeld in koliko pa sedanji minister pl. Gautsch!

„Landeslehrer-Verein“ le svari učitelje, naj take prošnje ne podpišejo, in razumnejši naj poučé druge „revne na duhu“, za kar gre tukaj; a „Slov. Narod“ gre še v zgoraj imenovanem „Poslanem“ dalje, ter naravnost izziva odbor „Slovenskega učiteljskega društva“, naj stopi v akcijo, češ, Liechtensteinov predlog bo učitelje dovedel v jarem polupreteklega časa. Istina pa je, da si marsikateri učitelj želi tak jarem nazaj, ker ga ni žulil.

(Dalje prih.)

Prisilno zavarovanje.

(Dalje.)

Geslo to prišlo je k nam iz Nemčije, katera za vzdrževanje svojega militarizma potrebuje ogromnih svot denarja in se je zato jela ozirati, kje bi ga brez težave bilo mogoče dobiti. Železnemu kancelarju, čegar goropadni izrek „vzeli bodemo denar, kjer ga bodemo dobili“ je znan, pali so pred vsem v oči nekateri zavodi, ki so z malimi sredstvi a neutrudljivo marljivostjo in vzgledno vestnostjo pridobili sebi in udeležencem svojim izdatne kapitalije, in čuditi se ni, da se mu je vzbudila pohlepnost po tem imetku. On, ki z besno strogostjo preganja nemške socijaliste, postavil se je na njihovo stališče sam; razloček je le ta, da socijalisti dobiček od skupnega dela hočejo ohranjen imeti pojedincem kot članom skupne družbe, Bismarck pa ves ta dobiček želi konfiskovati za državo. Kaj bi bilo koristnejše v posledicah svojih, o tem pač nikdo dvomil ne bode.

Ker se pri nas opičimo v vsakej zadevi po Nemčiji, pač tudi ni čudno, da se je takoj za nemškimi državnimi socijalisti pojavilo jih izobilje tudi v našej polovici države. Kakor pa na Nemškem še vedno ne vedó, kako in kje začeti izvajati svoje osrečevalne načrte, tako tudi naši preobraževalci gospodarstveno-političnih razmer nesó še našli sredstva, s katerim bi državi na ljubo mogli zatreti gospodarstveno in — kakor bodem pozneje dokazal — s tem tudi politično neodvisnost posameznika. Tavaje v temi okolu sebe, poprijemljejo se tega, kar jim je najbližje, dasiravno bi na prvi pogled mogli spoznati, da tako ne pridejo iz labirinta socijalnih problemov, pač pa morebiti zagazijo v zagato državnega komunizma, katerega so se in se navidezno vsaj še vedno plašijo.

Po tem uvodu ne bode mi težko prestopiti k vprašanju, o katerem sem se namenil govoriti, o vprašanji, katero ima po mnenji naših preobraževalcev svoj izvor v kapitalskej nadvladi, katero pa je faktično na Nemškem porodilo hlepenje po večjih državnih dohodkih. Prisilno zavarovanje, katero plaši sedaj pri nas po mnogih deželnih zborih, ima biti začetek gospodarstvene reforme; ono ima biti prvi udarec mogočnemu kapitalu.

Ne bodem se pečal z nazori, ki so se gledé prisilnega zavarovanja čuli po raznih deželnih zbornicah, ker bi me to vodilo predaleč; namenil pa sem se govoriti o predlogu, kateri so v deželnem zboru kranjskem predlagali poslanci gg. Šuklje, Poklukar, Mosche, Vošnjak, Pfeifer, Dev, Detela, Lavrenčič, Mohar. Kraigher, Klun, Pakič, Hren, Kavčič in Višnikar in kateri je utemeljeval poslanec Šuklje. Pri tem se mi bode ravnati po vzporedu mislij, kakor se nahajajo v govoru utemeljevalčevem.

Profesor Šuklje priznava se naravnost k načelu, da je treba omejiti pojedinca povsod tam, koder to zahteva javni blagor celote. Kaj je celota v tem slučaji, tega g. profesor ni povedal naravnost; a v čast njemu bodi rečeno, on ne namerava preustrojiti zavarovanja tako, da bi dobiček stekal se v deželno blagajnico, temveč na podlagi vzajemnosti tako, da bi ga deležni bili vsi členi deželnega zavoda za prisilno zavarovanje. Celota mu torej ni dežela kot javna uprava, ampak združba členov. Tudi jaz bi načeloma ne imel ugovarjati temu. Dolžnost narodnih zastopov bi res imela biti, da bi obvarovali celoto človeške družbe špekulativnega izsesavanja pojedincev. A da bi se to doseglo, ne zadostuje še, da se zavarovalstvo vzame iz rok privatnih družeb, tu je pred vsem potreba lotiti se reorganizacije pri onih napravah, katere so človeštvu mnogo potrebnejše ko zavarovanje. Vzemimo le vsakdanji živež. Koliko je v našem narodu, koliko je na Kranjskem ljudij, ki bi se zadovoljevali samo z onim živežem, kateri prideljujejo doma? Večina iz njih kupuje si razne za živež potrebne stvari in gotovo se ne motim, ako trdim, da si vsaj četrtina prebivalstva kupuje ves živež. Ta živež pa mora plačevati razmerno jako drago; s ceno zanj plačati mora tribut pridelovalcu, kupcu, prekupcu in prodajalcu. Ti so gotovo pojedinci nasproti celoti konsumentov; kaj bi torej bilo po onem načelu gospoda profesorja Šukljeta naravnejšega ko to, da se trgovstvo spremeni v deželni zavod na vzajemnej podlagi? Isto ravno v taki, ako ne še večjej meri, nahajamo pri obrti. Tovarnik, ki je velike svote denarja vtaknil v svoje podjetje, skrbi za to, da se mu ta denar primerno obrestuje, poleg tega pa da mu — če tudi sam nič ne dela in če tudi obrti, katero izvršujejo v njegovej tovarni borno plačani a stvari vešči delavci, prav nič ne razume — daje še dohodkov za — večinoma sijajno — preživljenje sebe in družine. Da doseže to, prodaja gotove izdelke svoje tovarne za neprimerno visoke cene kupcem in prekupcem, ti pa zopet za višje cene svojim odjemateljem. Na ta način podražuje se nam potrebna obleka, pohištvo in vse druge za vsakdanje življenje poleg živeža potrebne ali — pri večjej izomiki — v udobnosti utemeljene stvari. Tù gotovo izkoristuje pojedinec celoto — človeško družbo: javni blagor celote bi torej zahteval, da se to zabrani, kajti v teh vsakdanjih potrebščinah izgubi se celoti na korist pojedinca gotovo vsak dan več kapitala, ko pri vseh zavarovalnih oddelkih celo leto.

(Dalje prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 2. marca.

Notranje dežele.

Liechtensteinov šolski načrt čital se bo prvi pot v državnem zboru že pred velikonočnimi počitnicami, do kojih bo imel državni zbor vsak teden le dve seji; vmes pa dan na dan zborujejo odseki, ki imajo posebno veliko posla s proračunom in postavo o davku na špirit.

Pravosodni odsek državnega zbora je sprejel ***odvetniški tarif*** v drugem čitanji. Obravnava o tem predmetu vršila se bo v polni državnozborski seji že prihodnji teden.

Brnski mestni odbor je sprejel dné 28. februarija načrt o ustanovi splošne ubožne hiše v spomin vladarjeve štiridesetletnice. Zbor je določil v ta namen pol milijona goldinarjev.

Konečna sodnijska obravnava v znani ***Janskyjevi stvari*** vršila se je minole dni v Budimpešti. Izmed zatoženih izgrednikov bili so štirje obsojeni v zapor od dveh mesecev do osmih dnij, ostali pa so bili oproščeni.

Vnanje države.

Dosedaj ni bil *papež* več gospodar v Rimu, a kmalu ne bo celó več gospodar v Vatikanu. „Moniteur de Rome“ objavil je nedavno pod naslovom „Vatikan oblegan“ članek, v kojem opozoruje vesoljni katoliški svet na nov tajen, pa toliko bolj nesramen napad lože zoper Vatikan. Z vsakim dnem je bolj očitno, da hočejo sovražniki papeževi obkoliti Vatikan z novimi poslopji, da bi takó kolikor mogoče ogrenili sv. Očetu bivanje v Vatikanu. Zloglasni „Capitale“ to tudi naravnost priznava, pišoč: „Izvršitvi revolucijskega načrta v onem delu Rima, ki mejí na apostolske palače, namen je, da se obkoli Vatikan. V nekojih mesecih že bo obdan Vatikan in oblegan kakor trdnjava“. „Moniteur de Rome“ pravi, da je ta načrt že večinoma izvršen. Ena stran Vatikana je popolnoma zazidana, pa tudi na drugih straneh gradijo jako nujno. Stavbena kriza, ki je bila zadnji čas v Rimu, primorala je podjetnike, da so pustili nekaj poslopij nezgotovljenih, ker jim je primanjkovalo denarja. Toda dobili so od bank, kojim je došel skoraj gotovo od vlade dotični poziv, vse mogoče podpore. Ljudje, ki gradijo te hiše, so večinoma člani proticerkvenih društev ali pa prostozidarji. Ta poslopja dvigajo se za več nadstropij nad zidovjem vatikanskega vrta. Vatikan ne bo samo obkoljen z vseh strani, marveč ga bo mogoče iz poslopij tudi nadzorovati — glavni namen italijanske vlade je vohunstvo — ker je mnogo oken obrnjenih od vseh štirih vetrov proti Vatikanu. Prašamo, ali ne vé Italija, da se zajema voda z vrčem le toliko časa, da se vrč ubije? Preverjena mora biti, da bo prišel čas, v kojem bo jako obžalovala svoje sovražno postopanje zoper najmogočnejšo silo na svetu, zoper katoliško cerkev in oziroma zoper božjega namestnika samega.

Med ***Rusijo*** in ***Vatikanom*** vršé se obravnave o stanji poljskih katolikov jako počasi. Vatikan sodi o ruskih obljubah jako trezno, ker ima v tem oziru že preveč britkih izkušenj. In ko bi se tudi posrečilo nunciju Galimberti-ju, ki z ruskim veleposlanikom Lobanovom na Dunaji obravnava to zadevo, da bi se podpisala dotična pogodba, vendar si sv. Stol ne obeta preveč vspeha, ker mu je znano, kako zná Rusija prezirati cerkvene pogodbe, ne da bi se jej moglo očitati, da jih je naravnost prelomila.

Uradne vestí o zdravju ***nemškega*** prestolonaslednika glasé se stalno ugodno, tem resnejša pa so zasebna poročila iz San Rema. Minoli torek pretila je bolniku smrtna nevarnost, kajti vsled otekline bi se bil kmalu zadušil. Zdravniki so mu seveda hitro pomagali, a vprašanje je, kolikrat se jim bo to še posrečilo. Razni listi pišejo, da bodeta nemški

---

v kateri je pisatelj „Jezičnikov“ pričel učiti slovenščino na gimnaziji ljubljanski. — Leta 1848, kakor smo že čuli, jela se je naglema učiti slovenščina tudi v latinskih šolah. Razlagati so jo morali koj tedaj nastavljeni učitelji, domači in nedomači, celó Italijani in Nemci, n. pr.: Globočnik, Pogorelec, Petruzzi, Heinz, Rechfeld itd., in takrat se je vzlasti godilo, kar poje Koseski v Sloveniji (l. 1848, l. 24):

Slovenja slobodna potrebo spozna,
De šoli domačo besedo vpeljá,
Besedo slovenščine gladko;
Ožuljen učitelj pa briše si znoj,
Kaj bomo tradirali, misli, oj, oj!

Pa tudi kako bomo tradirali, ker sami ne znamo in kako moremo znati, ker se sami učili nismo. (Cf. „Jez.“ X. 72, 73.) Brez potrebne vednosti in brez primernih pripomočkov poučevati je res težko. Pogrešali so tedaj posebno priročne slovnice. Bila je sicer že natisnena leta 1847 dr. J. Muršičeva: „Kratka slovenska slovnica za prvence“, vendar naprosi slovenskega društva odbor Blaža Potočnika, da spiše latinskim šolam namenjeno slovnico, ki je v nemškem jeziku prihajala na dan v posameznih polah. V Ljubljani so rabili v prvih treh razredih slovnico Potočnikovo in zato so tudi nemški razlagali slovenščino, kar seveda je bilo v veliko škodo napredku slovenskega jezika; v drugih treh letih pa je Metelko poglavitne reči razlagal po svoji slovnici tudi v nemščini, in v naslednjih dveh letih bolj natanko, vzlasti glaso- in besedoslovje, in skladnjo po Metelčici s prav kratko novoslovensko književno povestnico k sklepu v osmem razredu. (Cf. „Jezičnik“ X. 74.)

Tako se je godilo slovenščini na gimnaziji, ko nenadoma pokličejo g. Marna iz Horjula, kjer se je trudil s prestavljanjem oddelka sv. Pisma, v Ljubljano; tù precej leta 1857 prevzame nauk slovenski v VII. in VIII. gimnazijskem razredu. Pokojni vodja Nečašek in g. Marn sta po mnogem nasprotovanji od vseh strani polagoma odprla slovenščini vrata na gimnazijo, da sta se saj slovenščina in krščanski nauk predavala v domačem jeziku.

Jasno nam je, kako dobro došli so v tej negotovi, začetni dôbi „Jezičnikovi“ pomenki o slovenskem pisanji; in pisavi onega časa je poznati, da so tedanji pisatelji prav pridno prebirali te pomenke „Jezičnikove“, ki so se likali in oglajali, kakor se je likal in gladil književni jezik slovenski.

(Dalje prih.)

cesar in cesarica odpotovala v San Remo, kakor hitro bo vreme toplejše.

Zadnje dopolnilne volitve v *francosko* zbornico poučile so oportunce, da se z vsakim dnem bolj ruši njihova mogočnost. Ne samo, da je dobil uradni kandidat Flourens nasproti 10.906 glasovom, ki so bili oddani za radikalnega protikandidata, le 12.605 glasov, doživeli so v Haute-Marne-u in Cote d' or-u takov poraz, da jim tudi druga dopolnilna volitev, ki je v teh krajih potrebna, ne bo dosti koristila. V Maine-et-Loire-u izvoljen je bil konservativec general Lacretelle z velikansko večino 61.914 glasov nasproti 29.494 glasovom, koje je dobil Robert David in 11.391 glasovom, koji so bili oddani za Boulanger-ja. V vseh okrajih pa so dobili konservativci jako lepo število glasov, akoravno niso zmagali. Najbolj razjarjeni pa so oportunci in ž njimi ministerstvo zaradi 54.000 glasov, koje je dobil Boulanger, akoravno ta niti ne smé biti voljen. To je zoper sedanjo vlado naperjena nezaupna izjava, vladni srd pa se obrača le proti Boulanger-ju. Ministerstvo posvetovalo se je, kaj mu je storiti v tej stvari, in govorilo se je celó, da bo Boulanger odstavljen, akoravno je naznanil vojnemu ministru, da ni v nikakoršni zvezi z volitvami. — V Ladinhacu, departementa Cantala, bila je do sedaj verska šola, kojo je vzdrževalo neko krščansko dobrodelno društvo. Tudi dotično poslopje bila je lastnina društvena. Toda došel je ukaz, da mora postati šola posvetna; šolski nadzornik prišel je z dvema orožnikoma, in ker so bila vrata zaprta, razbil je okno, da je odprl od znotraj vrata, skozi koja je potem svečano vpeljal v šolo novo posvetno učiteljico. Zapovedal je pri tej priliki orožnikoma, naj imata nabita revolverja pripravljena in naj streljata, kakor hitro bi se hotel vmešavati kdo izmed navzočenega razburjenega naroda. — V zbornici je zahteval minister Flourens, naj se dovoli zopet proračunski znesek za veleposlaništvo pri Vatikanu, akoravno je komisija črtala navedeni znesek. Zbornica je sprejela to točko potem z 294 proti 240 glasovom.

Italijanska zbornica potrdila je dné 29. febr. podaljšanje trgovinske pogodbe s Španjsko na dva meseca z 209 proti 16 glasovom. V senatu je naznanil ministerski predsednik Crispi, da se je isti dan sklenila trgovinska pogodba s Švico.

Iz *Abesinije* se poroča dné 19. februarija: Včeraj je odšel *italijanski* general Baldissera z dvema batalijonoma versaglierov pregledavat okolico do Aileta. Našel ni nobenega sledú o Abesincih. Dné 24. februarija preiskal je načelnik generalnega štaba, major Vigano, višave pri Aganetti; namen temu njegovemu izletu je bil, da bi našel, ako mogoče, bolj hladen in zdrav kraj, na kojem bi se mogli Itatijani utrditi in naseliti črez poletje.

Angleška kraljica Viktorija prišla bo, kakor se brzojavi iz Florencije, dné 23. marca v San Remo in ostala tam incognito imenom vojvodinje Kentske mesec dni. — Parnelovskega poslanca Pyneja obsodilo je predvčerajšnjim sodišče v Clommelu zaradi nekega vstajnega govora na šesttedensko ječo. Pyne je vložil priziv, ki mu pa, kakor nas poučujejo dosedanji enaki slučaji, ne bo čisto nič pomagal.

Izvirni dopisi.

Iz Zagreba, 28. febr. Ko sem prvikrat stopal v glavno mesto hrvaške kraljevine, napravilo je mesto na-me vrlo neugoden vtis. V svoji mladi duši sanjal sem vedno, kako lepo mora biti v slavnem Zagrebu. A zdaj sem se čutil povse prevarjenim. Seveda napisi so tako mikalni, da se mora človek vprašati: „Je li mogoče, da sem v slovanskem Zagrebu?“ Veruj mi, prijatelj, da je žalostno, kar se tiče ravno tega. Gospôda so govorili nemški. Od kodi ta vzveličavna nemščina? Krivonosi sinovi Izraela zanesli so jo največ med krepki narod hrvaški! Ti ljudje so se tù tako razširili, da jih pač ne bode mogoče tako brzo iztrebiti . . .

Ko sem bil že nekaj tednov tú, bilo mi je mesto vse prijaznejše. Spoznal sem se z nekimi hrvaškimi domoljubi in ti so mi še-le raztolmačili splošni položaj. Na vprašanje, od kodi toliko nemščine, odgovoré mi, da so krivi ali „Čifutje“ ali pa Kranjci. „Kranjac rado švabčari“, so dejali. Jaz branil sem svoje rojake na vso moč!

Verjeti jim nisem mogel, dokler se sam nisem prepričal o istini. Prišel sem v dotiko z odličnim gospodom K. Le-ta preživel je že marsikatero zimo v Zagrebu in so mu po tem takem tukajšnji odnošaji dobro znani. Čuj me, prijatelj moj, kaj in kako je govoril ta gospod: „Leta 1870 prišel sem na Hrvaško“, tako je pričel starec svoje pripovedovanje. „V slovenski domovini proganjali so me zaradi mojega iskrenega vedenja, zato sem hotel poskusiti svojo srečo v bratski zemlji. Hrvati vsprejeli so me res radostno, ali nikedar mi niso veliko zaupali. Velikokrat so mi rekli, da smo se Slovenci preveč navlekli duha — nemškega, narod slovenski da je germanizovan. Dosti sem se trudil, da sem jih uveril o protivnem, da se narod slovenski diže in to vrlo brzo; da je tudi nižja vrsta že probujena. Premišljeval sem mnogokrat, kako da nam tako malo zaupajo Hrvatje in da nas, mogel bi reči, nekako prezirajo. In našel sem žalostne vzroke. — Pod vlado Rauchovo bilo je v Zagrebu in sploh po celi Hrvaški ljudi mojega roda, ali vsi piskali so v isti rog, kakor kulturonosci. Od istega časa ostalo jih je do današnjega dné mnogo, ki so prilično obogateli in ki delejo hrvatskim politikom včasih mnoge resne težave. Mladi naraščaj je boljši in to vedó Hrvati sami. Slovenec in Hrvat sta se združila in oba gresta za istim namenom.“

Tako govoril je mož, ki uživa po celem Zagrebu splošno spoštovanje . . . Sedanji Slovenci, bivajoči v Zagrebu, narod so sploh marljiv in delaven. O delavcih — ali pa o nižji vrsti — poročal bom drugikrat!

Iz Krope, 27. febr. Minolo soboto je bil za reveže in sploh uboge trpine prevesel dan, kakeršnega že dolgo ni doživel naš trg. Razdelilo se je namreč 500 gld. med revne trpine po previdnosti županstva. Že v četrtek 23. t. m. je bilo veliko veselje, ko so zvedeli ljudje, da bo blagorodni gosp. okrajni glavar prinesel blagodušni dar kranjske hranilnice. Po ukazu gosp. okrajnega glavarja sestavil je občinski zastop zapisnik. Ko je okrajno glavarstvo poslalo nazaj zapisnik tržanov, vršila se je v soboto razdelitev denarja. Obdarovanih je bilo nad 150. Veselja in hvaležnosti ne morem popisati. Vse te darove so obdarovanci dali večinoma za najemščino, da so potolažili gospodarje. Ljudje so silno ubogi in denar izdajejo le za najpotrebnejše stvari. Tako je zadnjo nedeljo pripeljala neka lončarica svoje blago. Naše matere so hitele nakupit si potrebne kuhinjske posode, da lončarica ni mogla vsem hitro postreči. Hvala slavni hranilnici in vsem dobrotnikom.

Iz Gradca, meseca februarja. V Gradci se vse čudi, kar ima le še trohico poštenega avstrijskega mišljenja, s kako občudovanja vredno doslednostjo tukajšnji listi — niti obeh uradnih ne izvzamem — molčé o grdem hudodelstvu, razžaljenji Veličanstva presvetlega cesarja, ki so ga na sramoten način in s premislekom izvršili. Edini „Volksblatt“, kakor sem čul, bil si je toliko v zavesti svoje dolžnosti, da je stvar javno bičal. Nemški velikošolci od zadruge „Arminia“, že imé kaže, da so od petá do temena polni pruskega duha, imeli so meseca januarja v puntigamski pivarni neko zabavo, pri kateri so zahtevali, naj krčmar odstrani podobi našega cesarja in cesarice. Ker krčmar tega ni hotel, stopi eden izmed „Armincev“ sam na stol, sname podobi, na kar jih tovariši opljujejo in odnesó, na njuni mesti pa Bismarcka in nemškega cesarja obesijo. Čakal sem, kedaj bo prišla v tukajšnjih listih kaka obsodba tega nepopisljivega hudodelstva, ali čakal sem zastonj. Vse, kar sem zvedel iz uradnega lista, oziroma njene priloge, je bilo naznanilo, da je dijaško društvo „Arminia“ razpuščeno.

Kaj pravite, ali je to pošteno, take reči zakrivati, samo zato, ker so jih domačini — nemški burši v svoji pruski pijanosti storili? Naj bi se bilo kaj sličnega v slovanskih krogih zgodilo, bi „T. P.“ niti zadosti debelih črk ne bila našla, s katerimi bi bila svet na nas opozorila: „glejte jih, taki le so!“ „K grehu molčati“ je tuj greh in tega se udeleži časnikar, ako ne storí svoje dolžnosti. Tembolj pa še uradni časnikar. Gautsch ima prav, če trdi, da se zlasti med nemško veliko-šolsko mladino avstrijska zavest čedalje bolj izgublja. Res se; ta dogodek je živa priča tej trditvi.

Trgovinska in obrtna zbornica.

Trgovinska in obrtna zbornica imela je, kakor smo že javili, dne 30. decembra 1887 svojo redno sejo pod predsedništvom gospoda zborničnega predsednika Josipa Kušarja in v prisotnosti nastopnih gospodov zborničnih udov: Ivana Baumgartnerja, Oroslava Dolenca, Vekoslava Jenka, Ivana N. Horaka, Janka Kersnika, Antona Kleina, Maksa Krennerja, Karola Luckmanna, Blaža Moharja, Frana Omerše, Mihaela Pakiča, Tome Pavšlerja, Vasa Petričića, Jerneja Žitnika in Filipa Zupančiča.

Gospod predsednik izjavi, da je za sklepčnost dovoljno število članov navzočnih, otvori sejo ter imenuje overovateljema zapisnika gg. Janka Kersnika in Blaža Moharja.

I. Zapisnik zadnje seje se odobri.

II. Tajnik poroča o pravilih nastopnih zadrug:

a) rokodelskih in dopuščanih obrtov, izimši krčmarje in mesarje v sodnem okraju idrijskem;

b) krčmarjev vseh vrst, mesarjev in klavcev drobne živine v sodnem okraju idrijskem;

c) mlinarjev in žagarjev v sodnem okraju idrijskem;

č) trgovinskih in svobodnih obrtov v sodnem okraju idrijskem;

d) rokodelskih in dopuščanih obrtov, izimši krčmarje in mesarje sodnega okraja ložkega;

e) trgovinskih in svobodnih obrtov sodnega okraja ložkega;

f) krčmarjev vseh vrst, mesarjev in drobne živine klavcev sodnega okraja ložkega;

g) krčmarjev vseh vrst, mesarjev, drobnice klavcev, trgovinskih in svobodnih obrtov sodnega okraja logaškega;

h) rokodelskih in dopuščenih obrtov, izimši krčmarje in mesarje sodnega okraja logaškega;

i) vseh obrtov sodnega okraja metliškega; dalje

j) o pravilih razsodiškega odbora zadruge vseh obrtnikov sodnega okraja metliškega;

k) o pravilih pomočniškega zbora tistih pomočnikov, ki so v delu pri zadrugi vseh obrtnikov v sodnem okraju metliškem;

l) o pravilih bolniške blagajnice zadruge vseh obrtnikov sodnega okraja metliškega.

Poročevalec omenja, da so vsa ta pravila pregledana natančno ter da so se nasvetovale premembe na potrebnih mestih z ozirom na postavo od 15. marca 1883, drž. zak. br. 39, in na postavo od 8. marca 1885, drž. zak. štev. 22, in konečno z ozirom na nova osnovna pravila. Ker so te premembe utemeljene, nasvetuje poročevalec v imenu odsekovem: Slavna zbornica naj poroča o teh pravilih visoki c. kr. deželni vladi v zmislu nasvetov odsekovih.

Predlog se sprejme jednoglasno.

III. Gospod zbornični svetnik Karol Luckmann poroča v imenu odsekovem o prošnji inženirja Arnolda Kramerja, zastopnika francoske stavbene družbe: „Societé anonyme ancient Etablissements Cail“ v Parizu, da se mu dovolijo tehniška pripravna dela za zgradbo lokalne železnice od Gorice čez Ribnico v Brežice s postranskimi črtami v Ljubljano in do ogerske deželne granice v smeru proti Karlovcu.

Odsek ne more proti osebi prosilčevi nič reči, ker mu o njej ni nič znanega. A kar se tiče privatnopravnih in javnih ozirov, ni o tem nobenih pomislekov in zato predlaga odsek: slavna zbornica naj se izrazi v tem zmislu.

Predlog se sprejme. (Konec prih.)

Dnevne novice.

(Cerkev Matere Božje na Rožniku) bode to leto po oskrbi preč. župnika o. Kalista Medič-a znotraj kaj lepo okrašena. V prvi vrsti se bode nadomestil stari že slabi leseni glavni altar z novim kamenitim, ki bode izdelan od mnogovrstnega najlepšega marmorja po načrtu kamnoseškega mojstra g. Feliksa Tomana. Načrt sta odobrila med drugimi strokovnjaki tudi č. g. špiritual Flis in umetni slikar g. Jurij Šubic. Novi kameniti altar bode $8^1/_2$ metra visok, $4^1/_2$ metra pa širok. Posebno krasno izdelana bodeta iz najlepšega kamna tabrnakel in menza. Delo bode in je deloma že kaj krasno dovršil g. Feliks Toman. Podobo za glavni altar „Marijino obiskovanje“ $2^1/_2$ metra visoko in 1·30 metra široko slikal bode naš domači umetnik gosp. Jurij Šubic v Parizu, isto tako tudi freskopodobe v presbiteriji, in ako bodo denarne razmere pripustile, tudi v ladiji. Vnanji prostor pred cerkvijo se bode olepšal z raznimi rastlinami. Želeti bi bilo, da bi našlo lepo, po gosp. župniku Mediču pričeto delo pri toliko obiskovani cerkvi Matere Božje na Rožniku vsestransko podporo.

(„Laibacher Schulzeitung“), glasilo kranjsko-nemške-učiteljske zveze, izdala je v svoji zadnji številki sledeči bojni oklic: „Učitelji kranjski! Iz vseh

krajev cele dežele dobivamo dopise, da se podpisi za Liechtensteinov šolski predlog izmamljujejo na najnevrednejši način. Drznejo se celó pred učitelje s temi nakanami stopiti, da bi podpisavali take peticije! Učitelji kranjski! V vašem interesu (kako lepo!) vas pozivljamo, da se protivite tem pogubonosnim poskusom z vso odločnostjo in tiste uboge v duhu razsvetlite, ki ne vedó, za kaj se gré, ter jih zadržujete od podpisov takih peticij." — Gospodje od kranjskega Landeslehrer-Vereina! Ali ne kažete s tem, kako ravno potrebna je verska šola? Le katekizem v roke, da besed Zveličarjevih „ubogi v duhu" tako po svoje zavijali ne boste, ampak jim znali dajati pravi pomen!

(**Sokolov „jour-fixe"**) bo jutri v steklenem salonu ljubijanske čitalnice. Reditelja sta gospoda Dečman in Češnik. — V ponedeljek ob 8. uri zvečer bo volitev staroste in podstaroste.

(**Slovensko gledališče.**) V nedeljo 4. marca t. l. igral se bode na mnogostransko zahtevanje tretjikrat in zadnjikrat v letošnji sezôni „Revček Andrejček". Iz posebne prijaznosti prevzel je ulogo hlapca Anžeta gosp. Kajzel. „Revček Andrejček" je že dvakrat razprodal naše gledališče in gotovo bode tudi v nedeljo, ko se poslavlja za letos od našega občinstva, napolnil hišo. Za prihodnjo soboto 10. marca t. l. postavil je društveni igralni odsek na repertoir: „Gospó, ki je bila v Parizu", vesela igra v treh dejanjih, v kateri se je naslovna uloga vročila gdč. Žvonarjevi. Tej igri sledí: „Sveti večer na straži", dramatični prizor s petjem. Predstavljata ga gdč. Gizela Nigrinova in gosp. Pajsar.

(**Osepnice.**) Dne 29. pr. m. sta zbolela 1 moški, 1 ženska. Ozdravela: 1 moški, 1 otrok. Umrla: 1 ženska, 1 otrok. Bolnih 85 oseb.

(**Premeščena**) je gdč. Avgusta Kolnik, začasna učiteljica na Unci v Stari trg pri Loži. Na Unec je prišla kot začasna učiteljica kandidatinja gdč. Viljemina Leskovec.

(**Zameti na Krasu**) provzročili so popolnoma izreden promet med Trstom in Dunajem; vlaki navadno imajo zamudo. Dné 29. m. m. odpihal jo je kurir iz Trsta čez Gorico, Videm in Pontebo proti Dunaju. Včeraj se je promet zopet odprl iz Št. Petra proti Trstu in Reki. Burja po Krasu je grozna. Železniški služabnik J. Steirer je bil dné 29. m. m. ob silni burji na progi, da jo pregleda. Burja ga je vrgla pod vlak. Našli so ga mrtvega, strašno raztrganega. Tudi na Laškem je minole dni močno snežilo.

(**V turjaški občini**) je bil dné 19. februarija že za šesto dôbo županom izvoljen J. Zgonec, po domače Štefin v Podhojnem Hribu, župnije Rob. — Pri tej priliki opozorimo dotične, da župan nikoli ne dobi pokojnine, ako tudi več let zaporedoma opravlja občinske posle.

(**Okrajni šolski nadzorniki na Goriškem.**) Za mestni šolski okraj goriški je imenovan gimnazijski profesor v Gorici Jos. Culot; učitelj na vadnici v Kopru Jos. Pich za ljudske šole z italijanskim poučnim jezikom v okraji gradiščanskem; učitelj na deški ljudski šoli v Trstu Martin Sinkovič za šolski okraj sežanski; profesor na goriškem učiteljišči Fr. Vodopivec za okolico goriško in za ljudske šole s slovenskim poučnim jezikom, v šolskem okraji gradiščanskem; vodja ljudske šole v Kobaridu Fr. Dominko za šolski okraj tolminski.

(**Imenovanja.**) Blagajnik deželne blagajnice g. Viljem Lukesch je imenovan kontrolorjem, oficijal g. Fr. Rozman blagajnikom, asistent g. A. Halm oficijalom, računski praktikant gosp. E. Josin asistentom pri c. kr. deželni blagajnici v Ljubljani. — Dosedanji župnik pri sv. Jakobu v Trstu, preč. gosp. Karol Fabris, je imenovan župnikom pri sv. Antonu novem. — Pravni praktikantje J. Bregato, M. Primožič in H. Tuma so imenovani avskultanti v okrožji višjega deželnega sodišča primorskega.

(**„Slovensko bralno in podporno društvo v Gorici"**) priredi „veliko besedo" v spomin šeste svoje obletnice v nedeljo, dné 4 marca 1888, ob ½8. uri zvečer v dvorani slov. goriške čitalnice. Spored: 1. Godba. — 2. „Seja občinskega starešinstva", komična opereta. — 3. Godba. — 4. „Nezakonska mati", uglasbil F. S. Vilhar. — 5. „Po jezeru", besede Mir. Vilharja; uglasbil F. S. Vilhar. — 6. „Frankopanka", Harambašić; uglasbil Iv. pl. Zajec. — 7. „Na boj", besede Ternovčeve; uglasbil Hajdrih. — 8. Godba. — 9. „Loterist", veseloigra v jednem dejanji, spisal A. Zavertanek. — 10. Domača zabava v prostorih Marzinijeve gostilne. — Vstopnina za društvenike 20 kr., za neude 30 kr.

(**Za črnogorsko parobrodno društvo**) podpisalo se je do sedaj delnic za 338.000 frankov. Črnogorci podpisali so 261.000 frankov, Avstrijani 75.000 fr., Rusi pa 1000 fr. Delnice so po 500 frankov. Da bo Francoze za to podjetje navdušil, šel bo v kratkem Peter Karadjordjevič sam v Pariz.

(**Domobranski minister**) je izdal odlok, da državljani tostran Litave ne morejo služiti v črni vojski na Ogerskem, in nasprotno ne Ogri v Cislitaviji. Le častnikom se dovoli službovanje v obeh državnih polovicah, ako prosijo pred oboroževanjem.

(**Umrl**) je naslovni biskup v Subotici v Bački na Ogerskem, Ivan pl. Antunović. Pokojnik je imel plemenito srce in blagodarno roko za svoj rod. Bil mu je pravi učitelj, svotovalec, dobrotnik in neustrašen vodja v sreči in nesreči. Posebno se je zanimal za izobražbo hrvatske mladine na Ogerskem ter veliko daroval v ta namen. Pretrpeti je moral mnogo neprijetnosti od Madjarov. Izdajal je nekaj let hrvatski časopis „Bunjevačku i šokačku vilu."

Telegrami.

San Remo, 2. marca. Cesarjevič včerajšnji dan dobro preživel; kašelj odjenjal.

London, 2. marca. „Morningpost" povdarja, da bi zahteva držav, naj Turčija odločno postopa v Bolgariji, pospešila bojno nevarnost, kojo namerja odstraniti zveza osrednjih držav.

Rim, 2. marca. Danes pričela sta vlada in mestni zastop nova dela, pričeta se bodo nadaljevala, da bodo delavci brez posla dobili delo.

Rim, 1. marca. Ker se je delo pri nekaterih zgradbah ustavilo, pričeli so se delavski nemiri. Več sto delavcev z ženami inotroci je hodilo po mestnem oddelku ter udrlo v pekarije, kjer so dobili kruha. Župan je naznanil delavskemu odboru, da bo občina pričela nova dela. Policija je konečno razpodila delavce; šest vojakov je bilo ranjenih. Več delavcev so zaprli.

Praga, 1. marca. Mestni zastop vinohradski je sklenil na dan 40 letnice cesarjevega vladanja postaviti temeljni kamen mestni cerkvi ter jo imenovati „votivno cerkev". Mestni zastopnik Kvasnička je govoril domoljuben govor, odborniki so vstali z burnimi „slava" in „vyborne" klici.

Rim, 2. marca, Pri včerajšnjih izgredih na kapitolu sta bila ranjena le dva redarja.

Umrli so:

27. febr. Leonila Eber, vrtnarjeva hči, 1½ mes., Pred Prulami št. 25, Variola.

29. febr. Evgen Sartori, ključarjev sin, 18 dni, Poljanska cesta št. 31, slabosti. — Julija Jeretina, krojačeva hči, 10 let, Žabjek št. 2, Variola. — Jožefa Jerančič, hišna posestnica, 28 let, Krakovske ulice št. 37, Variola.

V bolnišnici:

28. febr. Jožef Helbing, gostač, 69 let, pljučni emphysem.

20. febr. Reza Grat, gostija, 70 let, oslabljenje.

Tujci.

29. februarija.

Pri *Maliču:* A. Krumbügel, trgovec, iz Petrograda. — P. Schreber, arhitekt, iz Petrograda. — grofinja Sofija Szeptyčka, zasebnica, z družino, iz Krakovega. — Leopold Skutezky, trgovec, iz Brna. — August Pessi, trgovec, iz Gradca. — Josip Trifkovič, živinozdravnik, iz Zagrada. — J. Šink, trgovec, iz Zagorja.

Pri *Slonu:* grofinja Szapary, s hčerjo, z Dunaja. — Comtessa Zichy, zasebnica, z Dunaja. — Katarina Borkovsky, zasebnica, z družino, z Dunaja. — Gustav Hwalla, tovarnar, z Dunaja. — Fischbah, Pöcher, Herz, trgovci, z Dunaja. — J. Seefehlner, železnični nadzornik, iz Budapešte. — J. Fromm, trgovec, iz Tropave. — dr. A. Roblek, mestni fizik, iz Belovara. — Janez Dominitz, zdravnik, iz Bistrice.

Pri *Bavarskem dvoru:* Janez Stritof, posestnik, iz Starega trga.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje zrakomera v mm	Stanje toplomera po Celziju	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
1.	7. u. zjut.	737·8	—15·0	sl. vzh.	megla	0·00
	2. u. pop.	736·9	— 1·8	sl. svzp.	del. jasno	
	9. u. zveč.	737·1	— 6·0	sl. svzh.	jasno	

Zjutraj megla, potem nekoliko oblačno, popoludne jasno, zvečer nekoliko vetra. Srednja temperatura —7·6° C., za 9·2° pod normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

2. marca.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	77 gl.	65 kr.
Sreberna „ 5% „ 100 „ „ 16% „	78 „	70 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	107 „	85 „
Papirna renta, davka prosta	92 „	60 „
Akcije avstr.-ogerske banke	859 „	— „
Kreditne akcije	268 „	20 „
London	126 „	80 „
Srebro	— „	— „
Francoski napoleond.	10 „	04 „
Cesarski cekini	5 „	98 „
Nemške marke	62 „	20 „

Zahvala.

Za mnogobrojne izkazane nam dokaze sočutja povodom smrti ranjcega gospoda

JANEZA BUDNARJA,

župnika na Vačah,

kakor tudi za mnogoštevilno vdeležbo pri pogrebu dragega nam pokojnika izrekamo s tem najiskrenejšo zahvalo.

(1) **Žalujoči ostali.**

Prošnja in priporočilo.

Udano podpisani dovoljujem si priporočati se prečastiti duhovščini in slavnemu občinstvu za

vezanje knjig,

kot: **Missale Romanum, brevirjev, časopisov, društvenih, uradnih, molitvenih in šolskih knjig;** dalje **pisateljem** in **založnikom za elegantno vezanje in broširanje vsakovrstnih knjig.** Prevzemam jih tudi v **varstvo, prodajo, razpošiljatev** in **založništvo. Galanterijska** in **kartonažna dela** izvršujem v **baržunu** in **svili.**

Pičli zaslužki so me prisilili, da se obrnem tem potom do p. n. občinstva.

V nadeji obilnih naročil priporočam se najodličnejšim spoštovanjem

Franjo Dežman, (4)

knjigovez v Ljubljani, sv. Petra cesta št. 6.

Anton Obreza,

tapecirar in dekoratér

v Ljubljani, Ključarske ulice štev. 3,

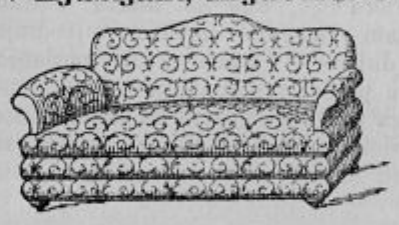

priporoča prečast. duhovščini in slavnemu p. n. občinstvu za izvanredno **znižano ceno,** veljavno le **januarija** in **februarija** t. l.: **Divane** (glej podobo) po **26** in **27** gld. **Stole** po **8** in **9** gold. **Madroce na peresih** (Federmadratzen) po **10** gld. **Zimnice** po **22** gld. in višje. **Molilni klečalniki in cerkveni stoli.**

Za dobro in pošteno delo se jamči. Naročila z dežele in poprave, kakor tudi vsa v to stroko spadajoča dela se točno in najceneje izvršujejo.

☞ *Ceniki s podobami zastonj in franko na zahtevanje.*

Brata Eberl,

izdelovalca oljnatih barv, firnežev, lakov in napisov.

Pleskarska obrt za stavbe in mebije.

Ljubljana,

za Frančiškansko cerkvijo v g. J. Vilharja hiši št. 4.

priporočata prečast. duhovščini in p. n. občinstvu vse v njiju stroko spadajoče delo v mestu in na deželi kot znano reelno fino delo in najnižje cene.

Posebno priporočilne za prekupce so **oljnate barve v pločevinastih pušicah** (Blechbüchsen) v domačem lanenem oljnatem firneži najfineje naribane in boljše nego vse te vrste v prodajalnah.

☞ **Cenike na zahtevanje.** ☜

Dvanajst Večerov.

Pogovori doktorja Junija z mladim prijateljem.

Izdal in založil

dr. Anton Mahnič,

profesor bogoslovja.

Cena 70 kr. s poštnino 75 kr. (5)

Naprodaj v **„Katoliški Bukvarni".**

Izdajatelj: **Jožef Jerič.** Odgovorni vrednik: **Ignacij Žitnik.** Tisk „Katoliške Tiskarne" v Ljubljani.